

Fotografie was John Stoels tweede keuze

Pragmatisch was 't een goeddoordachte beroepskeuze; vliegenier inplaats van fotograaf. "Ja toch," grijnst John Stoel geanimeerd z'n tanden bloot. 't Illustreert onbedoeld, dat een bezoek aan de tandarts hem nooit veel moeite kostte. "Het leek me voor een piloot een stuk eenvoudiger, fotografie als hobby te beoefenen, dan voor een fotograaf, uit liefhebberij te gaan vliegen." Maar halverwege de opmars naar de zilveren vogel, stagneerde het voornemen. Kregen alsnog diafragma en donkere kamer het voor 't zeggen. De bedrijfstak leed er niet onder. Integendeel! John Stoel groeide uit tot één van Neerlands beste fotografen. In veertig 't leven binnengerold - in Stadskanaal - en aan de voet van de Martini tot volle wasdom gekomen. Sinds zevenentachtig houdt hij 'zaak aan huis' in een riante studio in Haren.

Door Jan J. Ritzema

"Inderdaad," bekennt hij, "fotografie stond niet bovenaan mijn lijstje. 't Was in feite een tweede keuze. Al kwam het bepaald niet zomaar uit de lucht vallen. Al op de middelbare school was ik een fanatieke amateur. Ik kwam echter allerminst uit een milieu waar op die manier de kost werd verdiend. Fotografie deed je uit liefhebberij. Mijn ouders exploiteerden een horeca-onderneming. Fotografen leefden buiten ons gezichtsveld. Pas in mijn diensttijd besloot ik een bestaan in de fotografie op te bouwen. Ik was als reserve-officier in Appingedam gelegerd en daar gebombardeerd tot chef van de doka. We hadden er een uitstekend geoutilleerde fotoafdeling. Door mijn betrokkenheid kreeg ik allerlei contacten binnen de branche. Aan de Nederlandse Fotovaksschool ben ik tijdens mijn diensttijd een opleiding gaan volgen. Bij Harm Hui-

zinga in Musselkanaal ben ik daarna in het vak gerold. Mijn belangstelling ging vooral uit naar de technische en industriële fotografie. Van Huizinga heb ik ontzettend veel geleerd. Een gigantische perfectionist. Technisch uitzonderlijk goed. Misschien kreatief en artistiek wat minder."

Kunstzinnig kwam de jonge Stoel nochtans volledig aan z'n gerief. De stad Groningen in de jaren zestig. De tijden van - de overleden - Henry de Wolff, Martin Tissing, Jan van Dijk. De namen rollen John over de lippen, alsof de mannen mekaar nog dagelijks ontmoeten. "We hadden een collectief," herinnert hij zich, "Het Reclamecentrum Groningen. 'n Tiental kunstminnende broeders uit het grafische metier. Gedreven lui, talentvol, maar organisatorisch een ramp." De maatschap ging kopje-onder. "Ik kwam terug van vakantie en kon nog net op tijd mijn spullen uit het pand halen, anders was ik mijn hele

apparatuur kwijt geweest." De ondergaan van het centrum zette geen rem op de triomftocht van John Stoel. Al diende hij zich tijdelijk met het toilet van z'n ouderlijk huis als donkere kamer te behelpen. "Mijn klanten had ik nog," stipt hij aan, "maar geen werkplek meer." Langs een tussenstrating in de Pelsterstraat kreeg hij aanvankelijk een atelier in de Sledemenerstraat en later kwam hij terecht in de Lutkenieuwstraat; om tien jaar terug in Haren te verzeilen.

Z'n eerste expositie was meteen een succes. "Abe Kuiper had mijn tentoonstelling gezien," weet John nog goed, "en die benaderde mij. Door hem kreeg ik een relatie met Wolters-Noordhof. Al meer dan dertig jaar." Aan opdrachten geen gebrek. "In die dagen waren er niet zo gek veel startende fotografen," klinkt het verklarend. "En de gevestigde bedrijven hadden andere prioriteiten. Steenmeijer en Boonstra bij-

voorbeeld." Heel belangrijk, noemt John Stoel zijn exposities. "Daardoor kreeg je toch meer aandacht. En opdrachten. Zo werk ik al jaren voor het museum." Een onverbidde erkenning was Stoels inzending op de Biennale in Parijs. Wadstructuren. 't Zorgde voor een landelijke uitstraling. "Het leverde natuurlijk de nodige publiciteit op. Je rolt van het één in het ander. En zo is het tot op de dag van vandaag eigenlijk nog." Zonder schroom stelt de oud-Stadskanaalster vast, dat zijn werk naar een 'technisch heel hoog niveau' is gegroeid. "Dat is ook het verschil met mijn begin-periode. Het is technisch geworden. Dertig jaar terug behoorde de creativiteit eruit te spatten. Daar was ik ook voortdurend mee bezig. Maar je wordt ouder en je benadering wordt anders. Nog altijd ben ik echter zenuwachtig als ik aan een nieuwe klus begin. Wanneer dat over is, ben ik bang, dat het niet goed meer zit..."

John Stoel: 'Het is technischer geworden'. (Foto NvhN/Jan Zeeman)

NvhN 7-10-97